

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۲۸	چهره تولید در بهار
۲۹	سهام اندک ایران در صادرات جهانی خدمات
۳۰	طرح جدید اصلاح قانون کار: خوب ولی ناکافی
۳۱	تحریم‌ها هزینه‌های زیادی به کشور تحمیل می‌کنند
۳۲	تحولات اقتصادی آذر
۳۵	در انتظار موبایل ایرانی
۳۶	گزارش سخنرانی انجمن اقتصاددانان ایران
۳۷	جهان شهر تهران در سال ۱۴۰۴
۳۸	تکنوگرایی و رقابت
۳۹	تحولات سیاسی آذر
۴۰	فوندانسیون لرزان
۴۰	قطعه‌نامه ۱۷۳۷
۴۱	مسابقه اقتصادی
۴۲	چشم‌انداز اقتصاد ایران

پیچ و خم بودجه ۸۶

گرچه بودجه ۲۰۰ هزار میلیارد تومانی سال آینده بر پایه یورو - ریال بسته خواهد شد، ولی تفاوت ساختاری چندانی با پایه قبلی ریال - دلار نخواهد داشت.

اساس یورو - ریال حساب خواهیم کرد. این در حالی است که یک مقام مسؤول در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی گفته است: پایه پولی بودجه ۸۶ بر اساس دلار تنظیم شده و امکان تغییر آن برای سازمان مدیریت وجود ندارد. به گفته وی، تاکنون ابلاغیه‌ای از سوی دفتر ریاست جمهوری برای تغییر پایه پولی بودجه ۸۶ به سازمان مدیریت ارسال نشده است.

در این میان، محمد کردبچه، کارشناس ارشد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به خبرنگار «اقتصاد ایران»، می‌گوید: تغییر پایه مبادلات ایران از دلار به یورو، تأثیری بر روند تدوین بودجه ندارد، زیرا بودجه کشور هر سال بر اساس منابع ریالی موجود در خزانه یا منابع پیش‌بینی شده ریالی تدوین می‌شود. وی در خصوص تأثیر این تغییر، می‌گوید: تغییر پایه مبادلات ارزی، درآمدهای ارزی کشور را تغییر می‌دهد، زیرا با تغییر ارزش دلار یا یورو، ارزش درآمدهای ارزی کشور کم یا زیاد می‌گردد، اما از آن جایی که بودجه کشور بر اساس درآمدها و منابع ریالی خزانه تدوین می‌شود، تأثیری بر روند و نظام تدوین بودجه ندارد. لطف‌الله فروزنده، استاد اقتصاد کلان دانشگاه،

نیز معتقد است: با تغییر پایه مبادلات ارزی از دلار به یورو، کاهش آسیب‌پذیری ارزی کشور و رشد ارزش یورو در برابری آن با دلار می‌تواند به عنوان فرصتی در تدوین بودجه ۸۶ مدنظر قرار گیرد. وی با اشاره به دوستانه‌تر بودن روابط ایران با اتحادیه اروپا در مقایسه با آمریکا، خاطر نشان می‌کند: با تغییر پایه مبادلات ارزی ضمن ایجاد رقابت میان اروپا و آمریکا، علاوه بر تأمین منافع سیاسی، منافع اقتصادی کشور نیز تأمین می‌شود، زیرا شرایط یورو در بازار جهانی ارز بهتر از دلار بوده و تشکیل سبد ارزی با مبنای یورو، به حفظ تعادل و ثبات اقتصادی کشور کمک می‌کند. به موازات، با تشکیل سبد ارزی و استفاده از ارزهای مختلف می‌توان انعطاف اقتصادی کشور را افزایش داد.

از سوی دیگر، آقای علینقی خاموشی، ریس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در این زمینه می‌گوید: در صورتی که بودجه سال ۸۶ با یورو محاسبه نشود، معلوم نیست صنعت کشور به چه

اعطای اختیارات بیشتر به مسؤولان اجرایی در هزینه‌کرد اعتبارات و پاسخگویی در مقابل نتایج اقدامات را مدنظر قرار دهد. به موازات، کنترل نقدینگی با اعمال روش‌های مختلف، استفاده از پایه پولی ریال/یورو در بودجه، ساده‌سازی نظام موافقتنامه‌ها و تخصیص، سرعت بخشیدن به نظام‌های اداری و اجرایی و تأکید بر تکمیل طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی نیمه تمام زود بازده و به خصوص اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و زمینه‌سازی برای جلب مشارکت مردم برای انجام بخشی از وظایف و اموری که بر عهده دولت است، از دیگر تأکیدات دولت در بودجه سال آینده می‌باشد.

خداحافظی با دلار

به نظر می‌رسد تنظیم بودجه سال ۸۶ با مبنای دلار دادن یورو و ریال به جای دلار، مهم‌ترین ریسک دولت است. در این میان، به گفته وزیر امور اقتصادی و دارایی، به رغم تلاش دولت برای مواجهه نشدن با کسری بودجه در سال جاری، بخش‌هایی برای ارایه متمم بودجه به مجلس مطرح شده که حجم آن به چهار هزار میلیارد تومان می‌رسد. اما اگر ارایه متمم بودجه تا قبل از دی ماه امسال به مجلس صورت نگیرد، اهدافی که در آن گنجانده شده است، به لایحه بودجه سال ۸۶ منتقل خواهد شد.

به گفته دکتر دانش جعفری، دولت تصمیم گرفته در مبادلات ارزی خود، یورو را جایگزین دلار آمریکا کند و این امر به دلیل سیاست‌های خصمانه‌ای است که دولت آمریکا از مدت‌ها قبل علیه ایران اعمال کرده و مشکلاتی را در ارتباط با استفاده از دلار برای کشورمان به وجود آورده است. غلام‌حسین الهام، سخنگوی دولت نیز گفت که ما کلیه درآمدهای نفتی و درآمدهای خارجی خود را بر

کلیات لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ در حالی تحویل هیأت دولت شد که بسیاری از منابع آگاه در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی اعلام کردند که رقم بودجه سال آینده نزدیک به ۲۰۰ هزار میلیارد تومان می‌باشد. هیأت دولت نیز پس از بحث و بررسی درباره کلیات، اهداف و چارچوب‌های لایحه بودجه سال آینده، کلیات آن را به تصویب رساند که بر اساس آن، مقرر شده تا بودجه کل کشور با هدف تحقق رشد اقتصادی هفت درصدی در سال آینده تنظیم شود.

همچنین هیأت وزیران تأکید کرده که در تدوین و تنظیم بودجه سال آینده کل کشور نباید احکام جدید برای اصلاح قانون دائمی، احکام مغایر با اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و برنامه چهارم توسعه کشور و نیز احکام دارای ماهیت بیش از یک سال گنجانده شود. در عین حال، هیأت وزیران مقرر کرده تا در لایحه بودجه سال ۸۵، تبصره‌هایی برای حل مسایل و مشکلات اساسی کشور از جمله زمینه‌های سازمان‌دهی مسایلی مانند یارانه‌ها، اشتغال، مشکل مسکن، اصلاحات اداری، بهبود وضع پژوهش و بهداشت و درمان، اجرای سیاست‌های کلی بند "ج" اصل ۴۴ قانون اساسی، کاهش تلفات جاده‌ای، اصلاح وضع نان و بهبود بیمه همگانی و... تنظیم و تصویب شود.

اگرچه بسیاری از کارشناسان در خصوص حساسیت بودجه سال آینده با توجه به ارایه متمم بودجه سال جاری هشدار داده‌اند، اما با تصویب هیأت وزیران، مقرر شده تا لایحه بودجه سال ۸۶ کل کشور با تأکید بر اجرای بودجه عملیاتی و پرداخت اعتبارات جاری و عمرانی بر اساس کنترل نتیجه و محصول با کیفیت و قیمت مشخص، اصلاح قیمت تمام شده خدمات، حاکمیت انضباط مالی در هزینه‌ها، توسعه زیرساخت‌های اجتماعی و اقتصادی و تمرکززدایی و

وضعیتی دچار شود. دولت بهتر است بودجه را بر حسب یورو محاسبه کند، زیرا امکان اجرایی شدن این سیاست هم وجود دارد.

معضل کسری بودجه

اما فارغ از مسأله جایگزینی یورو به جای دلار در تدوین بودجه سال ۸۶، بسیاری از کارشناسان مهم ترین مسأله در تدوین لایحه بودجه سال آینده را واقعی کردن درآمدها و هزینه های پیش بینی شده می دانند. فرهاد خرمی، عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، در این زمینه به خبرنگار ما می گوید: در سال جاری مبلغی حدود ۱۲ میلیارد دلار از حساب ذخیره ارزی برداشت شده است. لذا به نظر می رسد بیشتر کسری بودجه دولت به دلیل همین برداشت ها بوده است. به همین دلیل، انتظار می رود کسری بودجه سال ۸۵، دولتمردان را در تعیین واقعی درآمدها و هزینه های سال ۸۶ با مشکل

مواجه کند. اصغر گرنامه پور، عضو کمیسیون تلفیق بودجه ۸۵ نیز در این زمینه می گوید: در بودجه عملیاتی، رقم هزینه ها بر اساس قیمت تمام شده محاسبه می شود. در همین راستا، در سال های گذشته همزمان با فصل بررسی بودجه، انبوهی از مدیران و مسؤولان دستگاه های اجرایی به مجلس سرازیر می شوند تا با چانه زنی با اعضای کمیسیون ها، رقم مندرج در لایحه بودجه برای دستگاه خود را افزایش دهند. اما امیدواریم دولت بودجه ۸۶ را طوری تنظیم کند که از مراجعه مسؤولان اجرایی جهت افزایش ارقام مندرج در لایحه بودجه کاسته شود. گرنامه پور می افزاید: تخصیص بودجه توسط هیأت وزیران بر تدوین لایحه بودجه سال ۸۶ هیچ گونه تأثیری نداشته و به نوعی، گام عملی پس از تصویب بودجه می باشد. در واقع، این اقدام مسیر واریز وجه به حساب وزارتخانه ها را سریع تر خواهد کرد.

از سوی دیگر، بر اساس جزئیات لایحه پیشنهادی بودجه ۸۶، بالغ بر ۱۹۰ هزار میلیارد ریال درآمد مالیاتی برای دولت در سال آینده در نظر گرفته شده است که نسبت به سال ۸۵ حدود ۷ درصد رشد نشان می دهد. همچنین در این لایحه، مصارف ارزی ۴۷۱۱ میلیارد دلار و بر مبنای متوسط قیمت نفت ۴۶/۸ دلار برای هر بشکه در نظر گرفته شده است. در حالی که بر اساس شنیده های خبرنگار ما نمایندگان مجلس قیمت ۴۰ دلار برای هر بشکه را مد نظر دارند. در این میان، بسیاری از کارشناسان و نمایندگان مجلس معتقدند اگر لایحه بودجه سال ۸۶ کل کشور هر چه زودتر به مجلس ارایه شود، امکان بررسی دقیق تر بودجه بندی و منابع آن وجود خواهد داشت. بدین ترتیب، تدوین بودجه سال آینده به گونه ای خواهد بود که با پیش بینی تمام شرایط در سال ۸۶، امکان ارایه متمم بودجه از سوی دولت در ماه های پایانی سال کاهش خواهد یافت. ■

چهره تولید در بهار

در سه ماهه نخست سال جاری تمامی بخش های کشور با کاهش رشد مواجه بوده اند.

ساختمان های جدید مناطق شهری در سه ماهه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته، بیانگر این است که حالت رکودی بخش مسکن می تواند در پایان سال به افزایش بیشتر قیمت واحدهای مسکونی منجر گردد.

سه ماهه اول سال جاری رسیده است. با توجه به سهم ارزش افزوده بخش صنایع و معادن در تولید، از رشد ۴/۷ درصدی تولید در سه ماهه نخست سال جاری، بالغ بر ۱/۴ درصد به این بخش اختصاص داشته است. کاهش رشد تولید در بخش ساختمان، از دیگر دلایل کاهش رشد تولید در سه ماهه نخست سال ۸۵ می باشد. از سوی دیگر، رشد سرمایه گذاری در بخش ساختمان در سه ماهه نخست سال ۸۵ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۸ واحد درصد کاهش یافته است. در همین راستا، رشد سرمایه گذاری کل (تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داخلی) از ۱۰/۲ درصد سال گذشته به ۸ درصد در سال جاری کاهش یافته است. این در حالی است که رشد سرمایه گذاری در ماشین آلات متأثر از واردات کالاهای سرمایه ای و واسطه ای، افزایشی معادل ۰/۶ واحد درصد را در این مدت تجربه کرده است. از سوی دیگر، کاهش رشد سرمایه گذاری در

بررسی محصول ناخالص داخلی کشور در سه ماهه اول سال جاری نشان می دهد که از رشد تولید کشور نسبت به سال گذشته کاسته شده است. در بررسی اولیه آمارهای رسمی بانک مرکزی، ملاحظه می شود که تمامی بخش های کشور با کاهش رشد مواجه بوده اند. در این میان، با بررسی دقیق تر بخش ها و محاسبه سهم هر بخش در رشد تولید، مشخص می شود که بخش های نفت و گاز و ساختمان در این کاهش رشد، بیشترین تأثیر را داشته اند، به طوری که ارزش افزوده بخش نفت و گاز در رشد تولید تأثیر منفی گذاشته است. از دلایل عمده کاهش رشد ارزش افزوده این بخش، کاهش نرخ رشد استخراج نفت خام بوده است. به گزارش واحد تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران»، در بخش صنایع و معادن نیز کاهش رشد ملاحظه می شود، به طوری که رشد این بخش از ۱۰/۶ درصد در سه ماهه اول سال ۸۴ به ۶ درصد در

از محصول ناخالص داخلی تا سرمایه گذاری

شاخص	میلیارد ریال		درصد رشد	
	سه ماهه اول ۸۴	سه ماهه اول ۸۵	سه ماهه اول ۸۴	سه ماهه اول ۸۵
محصول ناخالص داخلی	۳۹۸،۲۳۵	۴۱۹،۷۰۵	۷/۱	۴/۷
ارزش افزوده بخش کشاورزی	۵۴۵،۲۲۰	۵۸،۳۸۱	۷/۲	۶/۹
ارزش افزوده بخش صنایع و معادن	۹۷،۴۸۹	۱۰۳،۹۷۴	۱۰/۶	۶/۰
ارزش افزوده بخش خدمات	۲۰۴،۶۰۵	۲۱۵،۹۷۰	۶/۴	۵/۸
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داخلی	۱۴۴،۳۶۰	۱۵۲،۷۴۱	۱۰/۲	۸/۰
سرمایه گذاری در ماشین آلات	۹۱،۹۳۴	۹۷،۸۲۶	۹/۵	۱۰/۱
سرمایه گذاری در ساختمان	۵۲،۴۲۶	۵۴،۹۱۵	۱۱/۷	۳/۸

استخراج: واحد تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران» از آمارهای سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.